A. J. Hakkert
kolonel der mariniers b.d.

Het Korps Mariniers van 1665 tot heden

Qua Patet Orbis, ,,Zo wijd de wereld strekt", is de trotse wapenspreuk van het Nederlandse Korps Mariniers. De mariniers vierden in december 1985 hun 320e verjaardag met o.a. een indrukwekkend defilé van omstreeks 3000 actief dienenden en oud-mariniers op de Coolsingel te Rotterdam.
Het mondiale operatieterrein van onze zeesoldaten vinden wij terug op het vaandel, dat in 1929 door HM Koningin Wilhelmina op het Malieveld te Den Haag aan hen werd uitgereikt. Op dit vaandel staan de volgende belangrijkste wapenfeiten vermeld: Spanje, Algiers, West-Indië, Seneffe, Kijkduin, Doggersbank, Atjeh, Bali, Chatham, Rotterdam, Java-Zee, Java en Madoera, Nieuw-Guinea.
In een korte schets zullen wij het licht laten schijnen op het oudste korps van onze krijgsmacht, dat in december 1946 werd onderscheiden met de Militaire Wilemsorde.

Korte geschiedenis

Tot 1665 werden aan boord van de oorlogsschepen bij zeegevechten landsoldaten ingezet om het entergevecht uit te voeren. De kwaliteit van de huurlingen liet vaak veel te wensen over. Dat werd mede veroorzaakt door het feit dat zij per reis werden ingehuurd en daarna werden bedankt. Bovendien waren de meesten van deze soldaten niet of nauwelijks vertrouwd met de dienst aan boord en het gevecht ter zee.
Vanwege de slechte ervaringen had admiraal Michiel Adriaanszoon de Ruyter menigmaal aangedrongen op verbetering van de kwaliteit van de zeesoldaten. Hij wist raadpensionaris Johan de Witt voor zijn ideeën te winnen en zo werd ingevolge een resolutie van de Staten van Holland op 10 december 1665 bepaald dat er een ,,Regiment de Marine" zou zijn met eigen officieren en ingedeeld in een aantal compagnieën. Willem Joseph baron van Ghent werd aangesteld als kolonel-commandant van het nieuwe regiment. In augustus 1666 werd hij tevens door de Staten benoemd tot luitenant-admiraal van Holland, en in deze functie voerde hij in 1667 het bevel over het smaldeel dat in de Tweede Engelse oorlog de Thames

Defilé op de Coolsingel te Rotterdam, ter gelegenheid van de 320e verjaardag van het Korps Mariniers, december 1985

en de Medway opvoer; 800 land- en zeesoldaten veroverden het fort Sheerness en het pas opgerichte korps had zijn eerste wapenfeit: ,,Chatham". Tot heden is het sinds 1066 de enige geslaagde landing op de Engelse kust geweest!

In het rampjaar 1672 werden omstreeks 50 compagnieën zeesoldaten te land ingezet voor het aan alle kanten bedreigde vaderland. Het jaar daarop werden ruim 2200 zeesoldaten ingescheept en streden mee in de zeeslagen bij Schooneveld en Kijkduin. In het huidige België, nabij het dorpje Seneffe, leverden de Staatse troepen (waaronder enkele regimenten zeesoldaten) slag met de Fransen en hierbij onderscheidden de mariniers zich door de hardnekkige verdediging van enkele sleutelposities.

De Spaanse Successieoorlog begon in 1702. Een gecombineerde Nederlands-Engelse vloot, met een groot aantal zeesoldaten, begaf zich op weg naar Spanje. Acties uit zee en landingen werden uitgevoerd bij Cadiz, Gibraltar en Barcelona. De rots van Gibraltar werd door 1800 Engelse en Nederlandse mariniers veroverd. Tot op heden voeren de ,,Royal Marine Commandos" de naam Gibraltar in hun vaandel.

Van de ruim 23.000 man aan troepen die de Republiek der Nederlanden in deze elf jaren durende oorlog had ingezet, waren er bijna 22.000 gesneuveld! Een zware tol, aangezien mede hierdoor de ,,Regimenten de Marine" volledig waren gedecimeerd.

In de jaren 1764 tot 1774 wisten enkele compagnieën mariniers in West-Indië bij Berbice en in Suriname zich te onderscheiden bij het herstellen van de orde, die was verstoord door enkele slavenopstanden.

In 1780 begon de Vierde Engelse oorlog. Een jaar later leverde de vloot van de Republiek slag bij de Doggersbank. De mariniers aan boord wisten zich in die zeeslag te onderscheiden door hun koelbloedigheid en moed.

In 1816 organiseerden de Engelsen en Nederlanders een gezamenlijke strafexpeditie om de Algerijnse zeerovers een les te leren. Bij het bombardement van Algiers en de daaropvolgende acties waren ruim 200 mariniers betrokken. Vier van hen werden later met de pas ingestelde Militaire Willemsorde onderscheiden.

In 1817 werd het toen bestaande bataljon herdoopt in Korps Mariniers en voor het eerst werd een garnizoen mariniers in de stad Rotterdam gelegerd.

Een groot deel van de operationele activiteiten van het Korps Mariniers speelde zich in de 19e eeuw af in het Verre Oosten. Bij de pacificatie van onze koloniën aldaar werden vaak oorlogsschepen en mariniers ingezet. In de jaren 1846-1849 namen mariniers, te zamen met troepen van het Indische leger en Marine-eenheden, deel aan drie expedities op het eiland Bali. In de periode 1873-1904 werden mariniers vele malen ingezet in de Atjeh-oorlog. Soms maakten zij deel uit van landingsdetachementen van de oorlogsschepen, bij andere acties waren enkele compagnieën mariniers ingedeeld bij het Indische leger. In 1874 stonden twee compagnieën mariniers in Atjeh onder commando van kapitein Van Braam Houckgeest. Deze latere korpscommandant en naamgever van de huidige marinierskazerne in Doorn, had zich in 1870 bij een expeditie en acties op de westkust van Afrika zodanig onderscheiden, dat hem de Militaire Willemsorde werd toegekend.

In mei 1940 werd ons land, na meer dan een eeuw te zijn gevrijwaard van een oorlog op ons grondgebied, door de Duitsers binnengevallen. Door middel van een verrassende landing met watervliegtuigen op de Maas wist een kleine groep Duitsers een bruggehoofd te vestigen aan de noordzijde van de Maasbruggen. Dank zij hardnekkige aanvallen van mariniers werd dat bruggehoofd geïsoleerd en werd voorkomen dat grotere Duitse eenheden over de Maasbruggen naar het noorden konden doorstoten. Te zamen met landmacht- en andere marine-eenheden zagen de mariniers ook kans te voorkomen dat de Duitsers op andere plaatsen in Rotterdam de noordelijke Maasoever konden bereiken.

Bij de Japanse aanval op het voormalige Nederlands Oost-Indië in 1942 werden mariniers ingezet om de Japanners op Oost-Java in hun opmars te vertragen. Mede daardoor kon een groot deel van het marinepersoneel uit Soerabaja worden geëvacueerd. Op de oorlogsvloot in Indië waren grotere mariniersdetachementen gestationeerd. Talloze mariniers waren in die tijd ingedeeld bij de bediening van het scheepsgeschut. Velen van hen gingen samen met het marinepersoneel strijdend ten onder in de slag in de Java-Zee.

Bij het herstellen van rust en orde in Indië werd in de periode 1945-1949 de in het eind van de oorlog

opgerichte Mariniersbrigade ingezet. Het actieterrein van deze brigade was Oost-Java en Madoera. Samen met de X-brigade van de KL vormde zij de A-divisie. Door onafgebroken patrouillegang, kleinere acties en twee politionele acties werd een gebied ter grootte van een kwart van Nederland grotendeels onder controle gebracht.
Na de soevereiniteitsoverdracht aan Indonesië bleef de marine een taak behouden in Nieuw-Guinea. Bij de beveiliging van dat gebied in de periode 1950-1962 speelden de mariniers een belangrijke rol. Toen in 1962 een slepend conflict met Indonesië overging in een niet-verklaarde oorlog, voerden de mariniers als mobiele reserve van de commandant der strijdkrachten vele succesvolle gevechtsacties uit.

In deze historische vogelvlucht zijn de acties vermeld, die hebben geleid tot vermelding van wapenfeiten op het mariniersvaandel. Het zou in het kader van dit artikel te ver voeren de vele andere acties te vermelden waarbij de zeesoldaten, zowel in als buiten Europa, waren betrokken.

Organisatie en taken

In de afgelopen eeuwen heeft de sterkte van de mariniers vaak aanzienlijk gefluctueerd. Het aantal varieerde van honderden tot soms vele duizenden. De huidige sterkte bedraagt omstreeks 2900 man, exclusief marinierskapel en tamboers en pijpers. Deze sterkte is opgebouwd uit ongeveer 210 officieren, 1100 mariniers met de rang van korporaal en hoger en ca. 1600 mariniers zonder rang.
Het Korps Mariniers bestaat voor omstreeks 85% uit beroepspersoneel (incl. kort-verbandvrijwilligers) en slechts 15% zijn dienstplichtigen die een diensttijd van 14 maanden vervullen. Voor officieren is de eerste contractperiode 10 jaar, voor onbepaald- en kort-verbandvrijwilligers 4 jaar.
Bij operationele eenheden en in kazernes van het Korps Mariniers dienen omstreeks 250 officieren en schepelingen (marinepersoneel beneden de rang van officier) van wat de mariniers de ,,blauwe marine'' noemen. Dit vlootpersoneel vervult specialistische functies op administratief en logistiek terrein, zoals o.a. magazijnbeheerder, schrijver, hofmeester, ziekenverpleger.
Door de betrekkelijk korte dienstplichttijd worden de dienstplichtigen (zeemiliciens) voornamelijk opgeleid voor eenvoudiger infanteristische functies in Nederland of overzee.
Aangezien het beroepspersoneel dat na het eerste contract de dienst verlaat tot de daarvoor gestelde wettelijke leeftijd mobilisabel blijft, en de zeemiliciens na hun eerste oefening eveneens aan de mobilisabele sterkte worden toegevoegd, heeft het Korps mariniers de beschikking over een flinke mobilisabele reserve. Door middel van herhalingsoefeningen op compagniesniveau wordt de operationele vaardigheid van een deel van de mobilisabele reserve op peil gehouden.
De commandant Korps Mariniers (CKM) staat — evenals de commandant der Zeemacht in Nederland en in het Caraïbische gebied, rechtstreeks onder de chef Marinestaf. CKM, een vlagofficier met de rang van generaal-majoor, heeft ter uitvoering van zijn taken een eigen hoofdkwartier, dat gevestigd is in Rotterdam. Dit hoofdkwartier heeft een aantal stafafdelingen, waarvan de belangrijkste zich bezighouden met operationele, personeels-, materieels-, opleidingen- en onderwijsaangelegenheden. Onder direct commando van CKM vallen in vredestijd de Van Ghent-kazerne te Rotterdam, de Van Braam Houckgeest-kazerne te Doorn, de Joost Dourlein-kazerne te Texel, de 1e Amfibische Gevechtsgroep (AGGP), de Whisky-infanteriecompagnie, staf 2 AGGP, de Compagniesbootgroep, de Amfibische sectie en de Bijzondere bijstandseenheid/Marinepatrouilles (BBE/MP).

Kort samengevat zijn de taken van het Korps Mariniers momenteel de volgende.

— Leveren van amfibisch getrainde gevechtseenheden t.b.v. een maritieme strijdmacht in het kader van crisisbeheersing in NAVO-verband, alsmede in nationaal verband t.b.v. ons Koninkrijk en/of ter handhaving van de integriteit van ons grondgebied.
— In stand houden en beschikbaar hebben van gevechtseenheden die kunnen worden ingezet voor het verlenen van militaire bijstand.
— Leveren van operationele eenheden voor het bewaken en beveiligen van marinebases en -kazernes in Nederland en de Nederlandse Antillen en op Aruba.
— Beschikbaar hebben van operationele eenheden t.b.v. amfibische, infanteristische militaire-bijstandstaken voor de Verenigde Naties.

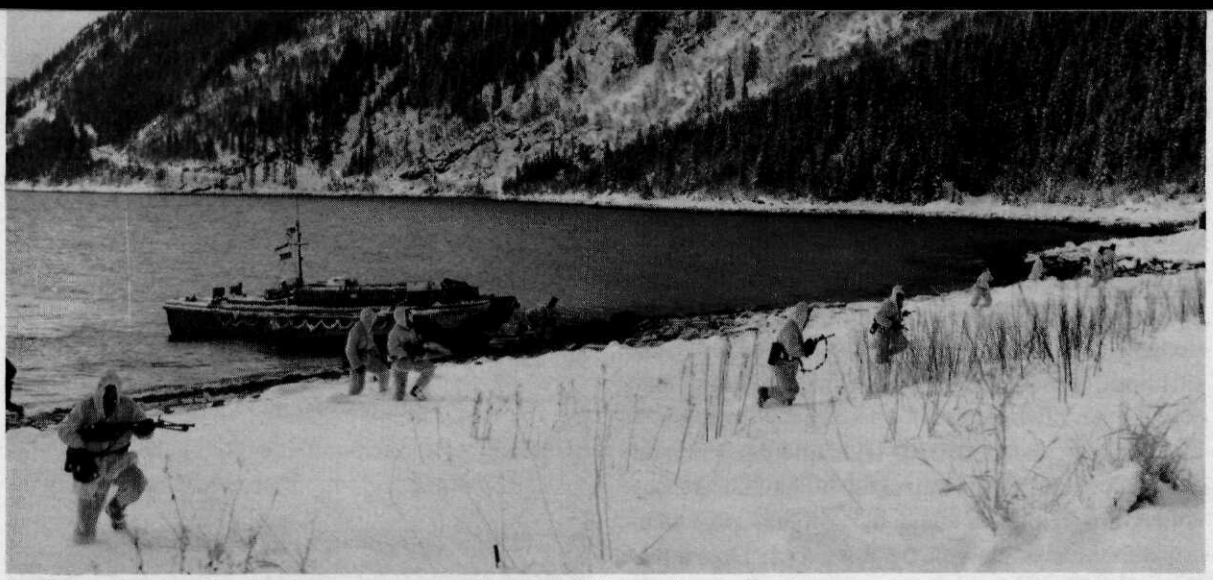

Jaarlijkse wintertraining: landing van een marinierseenheid in een Noorse fjord

— Leveren van mariniers voor Harer Majesteits oorlogsschepen en walinrichtingen der Koninklijke marine, t.b.v. instructie in militaire, infanteristische en fysieke vaardigheden aan vlootpersoneel en voor het uitvoeren van transporttaken voor de Koninklijke marine.

Ter toelichting op deze reeks taken is enige uitleg noodzakelijk.
De Van Ghent-kazerne is het opleidingscentrum van de mariniers. Aldaar zijn geconcentreerd de basisopleidingen voor de beroepsmariniers, KVV'ers, praktische opleiding tot officier der mariniers (zowel voor adelborsten voor het Korps Mariniers als adspirant-reserveofficieren), onderofficiersopleidingen, opleiding tot tamboer of pijper en opleiding van de leden van de marinierskapel der Koninklijke marine. Op de inhoud van de opleidingen wordt later teruggekomen.
In de Van Braam Houckgeest-kazerne zijn de operationele gevechtseenheden van 1 AGGP en Whisky-compagnie gehuisvest. Tevens bevinden zich daar de staf van 2 AGGP, de BBE/MP, en het Centrum voor fysieke training en sport (CFTS).
De 1e Amfibische gevechtsgroep is een parate gevechtseenheid van bataljonssterkte (ca. 700 man). De organisatie van deze eenheid is grotendeels gelijk aan die van een Engels ,,Commando Royal Marines RM" en bestaat uit drie infanteriecompagnieën, een ondersteuningscompagnie en een staf- en verzorgingscompagnie. In tijden van oplopende spanning wordt t.b.v. de oorlogssterkte een vierde infanteriecompagnie aan deze eenheid toegevoegd. Dit zg. ,,koudweergetrainde" bataljon maakt deel uit van de UK/NL Landing Force en is als zodanig een onderdeel van 3 Commando Brigade RM. Voor het onderhouden van de koudweervaardigheden wordt jaarlijks een maand in Engeland en Schotland geoefend en daarna circa 2 maanden samen met de Royal Marines in noord-Noorwegen. Bij de koudweertraining in Noorwegen in de periode januari-maart wordt van de individuele man opgewerkt tot een grote oefening op brigade/divisieniveau. Bij deze jaarlijkse oefeningen, waaraan behalve Engelse en Nederlandse ook Noorse en soms Amerikaanse eenheden deelnemen, worden in het kader van de realiteit meestal ook amfibische en paralandingen onder arctische omstandigheden beoefend. Vanwege de noodzakelijke mobiliteit heeft 1 AGGP een lichte infanteristische bewapening en uitrusting en het personeel heeft een skitraining ondergaan. Voor transport wordt gebruik gemaakt van niet gepantserde motorvoertuigen en rupssneeuwvoertuigen van het type BV 202.

De Whisky-infanteriecompagnie is eveneens volgens bovenstaande lijnen uitgerust en geoefend. Het personeel is in beginsel bovendien als para getraind en maakt deel uit van 45 Commando RM, waarmee ongeveer drie maanden per jaar gezamenlijk wordt geoefend (45 Commando RM is één der bataljons van 3 Commando Brigade RM).

De eenheden van 2 AGGP staan niet rechtstreeks onder hun eigen commandant, maar onder bevel van de commandant der Zeemacht in Nederland of het Caraïbisch gebied. Pelotons van 2 AGGP zijn onder meer gestationeerd op de marinevliegkampen in Valkenburg (ZH) en De Kooy (nabij Den Helder). Enkele compagnieën bevinden zich in de Antillen. In vredestijd levert dit bataljon eenheden voor bewaking en beveiliging van mari-

nekazernes en -vliegkampen, alsmede voor de territoriale en maritieme beveiliging van de Nederlandse Antillen en Aruba. Wanneer zulks nodig mocht zijn kan 2 AGGP worden geconcentreerd en ingezet voor NAVO-taken op de flanken in noord- of zuid-Europa of op eilanden in de Atlantische Oceaan. Dit bataljon is wel infanteristisch/amfibisch geoefend, maar heeft geen koudweertraining en -uitrusting.

De mariniers van de BBE/MP-eenheid hebben nationale bekendheid verkregen bij enkele succesvolle anti-gijzelingsacties, o.a. in het provinciehuis te Assen en de gekaapte trein bij De Punt in Drenthe. De eenheid is tevens belast met de MP-taken voor de gehele marine. De staf, een paraat peloton en de opleiding zijn gelegerd in Doorn, een tweede peloton in Den Helder.

Het CFTS in Doorn verzorgt de specialistische fysieke training van al het beroepspersoneel van de mariniers en de opleidingen tot sportinstructeur voor de gehele Koninklijke marine.

In de Joost Dourlein-kazerne worden alle amfibische opleidingen voor het Korps Mariniers en de Koninklijke marine gegeven. Deze, vrij recent met moderne accommodatie uitgebreide, kazerne herbergt tevens de Compagniesbootgroep. Deze groep heeft tot taak het verzorgen van de verplaatsing van gevechtseenheden van de schepen naar het strand. Tevens behoort het tot haar taak de personele en logistieke transportsteun te verzorgen bij amfibische operaties op de noord- en de zuidflank van de NAVO. Daartoe beschikt de eenheid over een aantal landing crafts assault (LCA), waarmee twee infanteriecompagnieën tegelijk kunnen worden vervoerd. De bootgroep kan als onderdeel van een UK Assault squadron optreden binnen de UK/NL Amphibious force.

In de Joost Dourlein-kazerne vinden tevens amfibische opleidingen plaats voor de Belgische paracommando's en een deel van de bedrijfsintroductietraining voor de adelborsten van het Koninklijk Instituut voor de Marine.

Ter uitvoering van zijn veelzijdige taken heeft het Korps Mariniers nog de beschikking over een amfibische sectie, gelegerd aan boord van Hr Ms Thetis te Den Oever. De sectie bestaat uit kikvorsmannen, geformeerd in drie groepen en een staf. Eén amfibische groep (7 NL Special Boat Section) heeft als operationele taak het uitvoeren van strandverkenningen en verkenningen aan de landzijde van de kust bij amfibische operaties. De inzet van de kikvorsmannen geschiedt uit onderzeeboten per kajak of rubberboot òf via parachutage. De groep werkt nauw samen met het RM Special Boat Squadron. Een andere groep is speciaal getraind voor operaties op het Nederandse Continentale Plat, ter bestrijding van eventuele terroristische acties.

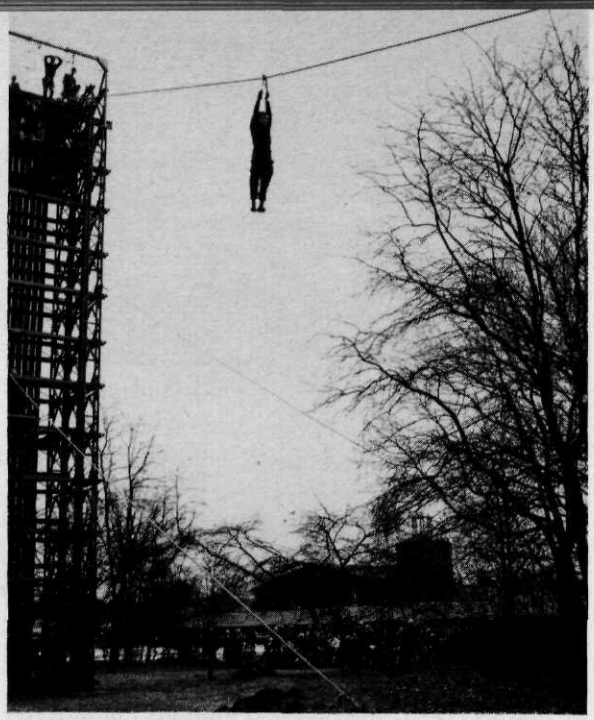

Demonstratie afdaling klimtoren door personeel van 1 AGGP te Doorn

De 3e AGGP is een mobilisabele eenheid die — wanneer geformeerd — bestaat uit drie compagnieën. Dit mobilisabele bataljon heeft niet de beschikking over een staf en verzorgingscompagnie. Het personeel van 3 AGGP is alleen amfibisch en infanteristisch getraind en uitgerust. De geoefendheid wordt op peil gehouden door herhalingsoefeningen met een duur van omstreeks vier weken. Wanneer 2 AGGP in zijn geheel in Nederland wordt geconcentreerd, dient 3 AGGP ter aflossing van 2 AGGP in de Nederlandse Antillen en Aruba.

Behalve voor beveiligings- en bewakingstaken voor de Koninklijke marine in Nederland en de Nederlandse Antillen en op Aruba zijn aan boord van de grotere oppervlakteschepen van de marine kleine detachementen mariniers geplaatst. Zij houden zich voornamelijk bezig met militaire instructie, toezicht op de handhaving van de discipline, fysieke training van de bemanning, en helikopterdirectie.

Bij een aantal grotere kazernes en opleidingsinsti-

tuten van de marine zorgen sportinstructeurs van het Korps Mariniers voor de fysieke training van het vlootpersoneel.
Aangezien het uitvoeren van de transporttaken in de Koninklijke marine is opgedragen aan de mariniers, is een aantal officieren en onderofficieren nauw betrokken bij de marinetransportdienst. Voor de opleiding tot chauffeur en automonteur wordt nauw samengewerkt met de KL en vele mariniers hebben daartoe inmiddels hun opleiding gevolgd in Keizersveer of bij het OCTD in Utrecht.

Voor eventuele uitvoering van VN-taken hebben de mariniers (sinds 1963) 300 man beschikbaar, die binnen 24 uur kunnen worden ingezet t.b.v. vredesoperaties. Een tweede contingent van 300 man kan op een termijn van 48 uur beschikbaar worden gesteld. Dit personeel moet grotendeels worden betrokken uit de sterkte van 1 of 2 AGGP. Tot op heden zijn nog geen contingenten voor VN-taken geleverd (het personeel voor Unifil werd betrokken uit KL-eenheden). Wel hebben mariniers sedert 1958 deelgenomen aan de permanente beschikbaarstelling van vijf officieren bij de United Nations Truce Supervision Organization (UNTSO) in het Midden-Oosten. Deze organisatie houdt thans reeds ruim 27 jaar toezicht op de wapenstilstand tussen Israël en zijn Arabische buurlanden. Ook hebben de mariniers sinds 1982 personeel geleverd voor de Multinational Force and Observers (MFO) in de Sinaï.

De Marinierskapel en Tamboers en Pijpers zijn hiervoor al even genoemd. Deze kapel van militaire beroepsmusici staat garant voor muziek van een hoog professioneel niveau. Behalve hun optreden bij gelegenheden van militair-ceremoniële aard voor de gehele Koninklijke marine, verwierven zij mondiale bekendheid door hun veelzijdige repertoire van klassieke en moderne symfoniewerken. Uit de kapel kunnen voor de daartoe noodzakelijke optredens een strijkje, een combo en een dansorkest worden samengesteld. De leden van de marinierskapel krijgen slechts een beperkte militaire opleiding, in tegenstelling tot de tamboers en pijpers, die een volledige infanteristische en amfibische opleiding moeten doorlopen. De tamboers en pijpers vervullen, behalve hun muzikale taken, normale operationele functies bij parate eenheden of kazernes.

Opleidingen

Het is vanzelfsprekend dat, bij een korps met een zo grote reeks taken, de opleidingen een belangrijke rol spelen om een hoge graad van geoefendheid en paraatheid mogelijk te maken. Wanneer de vele opleidingen worden gegroepeerd naar kernsoort, onderscheiden wij voor beroeps- en dienstplichtige mariniers de Eerste vakopleiding (de EVO, vroeger basisopleiding genaamd), voor adspirant-onderofficieren de Opleiding Onderofficieren (OPLOOF) en voor beroeps- en reserveofficieren de Praktische opleiding tot officier der mariniers (POTOM).
Aangezien de taken van mariniers zijn gericht op infanteristisch, amfibisch en mondiaal optreden, zijn deze elementen sterk in de opleidingen verweven.
De marinier is — ook in deze door technologie beheerste tijd — een bewapende man en geen bemand wapen. Uitrusting en bewapening zijn licht. De marinier moet kunnen opereren in ieder soort terrein, hij moet mobiel zijn en zijn doel kunnen bereiken vanuit zee, door de lucht en meestal te voet. Kernpunten in de opleiding zijn dan ook gericht op de aspecten: vakman, leider, mens.
Bij het aspect mens wordt veel nadruk gelegd op het opvoeren van de individuele, organisatorische en sociale vaardigheden èn op het ontwikkelen van het besef van eigen verantwoordelijkheid. Het aspect leiderschap krijgt veel aandacht in de onderofficiers- en officiersopleiding. De nadruk ligt daarbij op het accepteren van verantwoordelijkheid en het inspireren, voorgaan en begeleiden van ondergeschikten.
Het aspect vakman wordt gematerialiseerd door in de opleidingen grote nadruk te leggen op o.a. een hoge fysieke vaardigheid en conditie, goede schietvaardigheid met zowel individuele als groepswapens en het handhaven van een goede uiterlijke en innerlijke discipline.
De EVO duurt sinds 1983 voor zowel beroeps- als dienstplichtige mariniers 16 weken. In de EVO wordt ook 2 weken amfibische training gegeven.
De dienstplichtige mariniers gaan na de EVO naar een plaatsing in Nederland of de Antillen, waar ze tot het eind van hun dienstplicht werkzaam blijven. Een gering aantal van hen volgt na de EVO een specialisering voor chauffeur of bepaalde andere logistieke functies. ▷

De beroeps krijgen na de EVO nog een verdere introductie in fysieke training bij het CFTS te Doorn. In deze periode zit omstreeks 40 uren elementaire ski-opleiding op een kunstskibaan. Een deel van de beroeps krijgt nog een parachutisten- en/of commando-opleiding in België, Duitsland, Engeland of Nederland. Beroepsmariniers, bestemd voor verbindingsdienst, en tamboers en pijpers volgen nog een resp. 6 en 9 maanden durende dienstvakspecialisatie. De overige beroeps stromen na de hiervoor genoemde opleidingen in bij de operationele eenheden, waar ze „on the job" worden geoefend in het gebruik van onder andere antitankwapens, mortieren en mitrailleurs. Bovendien wordt bij 1 AGGP of Whisky-compagnie de koudweertraining in Schotland en Noorwegen doorlopen.

De beroeps moeten, om tot marinier 1e klasse te kunnen worden bevorderd, nog een takenboek afleggen. De studie hiervoor wordt gedeeltelijk in eigen tijd gedaan. Na een diensttijd van 4 à 5 jaar kan een marinier 1e klasse worden toegelaten tot de selectietest voor de onderofficiersopleiding. De best geslaagden worden hierna toegelaten tot de 33 weken durende opleiding. In deze opleiding wordt behalve aan de nodige theorie veel tijd besteed aan de praktijk van het leiding geven en aan instructietechniek. Inbegrepen in de opleiding is een meerweekse amfibische opleiding bij de Joost Dourlein-kazerne en een maand training bij het CFTS.

Na omstreeks 5 à 6 jaar kan de korporaal eventueel in aanmerking komen voor de 13 weken durende cursus vakkennis sergeant. In deze cursus wordt de aanstaande sergeant voorbereid op zijn toekomstige taken bij operationele eenheden (groepscommandant) en bij de opleidingen (klascommandant en instructeur).

Voor keuzebevordering tot sergeant-majoor moeten de daarvoor in aanmerking komende kandidaten een cursus vakkennis voor sergeant-majoor doorlopen. Deze cursus duurt 6 weken en de nadruk ligt daarbij op de toekomstige operationele taken, zoals opvolgend pelotonscommandant, onderofficier-munitie en compagnies-sergeant-majoor.

De POTOM duurt voor adspirant-reserveofficieren 35 weken en leidt op tot het vervullen van de functie van pelotonscommandant bij een operationele compagnie. In de eerste 3 maanden wordt opgewerkt tot het niveau van geweergroepscommandant, in de volgende 6 maanden ligt de nadruk op de toekomstige taken als infanteriepelotonscommandant. Tijdens de gehele opleiding ligt een zwaar accent op de praktijk en moet onder de nodige druk in een kort tijdsbestek veel worden gepresteerd.

De vijfjarige opleiding op universitair niveau voor de toekomstige beroepsofficieren van de mariniers vindt voor een groot deel — te zamen met de andere adelborsten voor de Koninklijke marine — plaats bij het Koninklijk Instituut voor de Marine te Den Helder.

Na de eerste drie jaren wetenschappelijke opleiding volgt benoeming tot tweede luitenant. In het eerste en tweede studiejaar worden resp. een 3 en 5 maanden durende praktische stage in de POTOM gelopen. Een voordeel daarvan is dat de toekomstige beroepsofficier zijn collega-reservist onder praktijkcondities leert kennen. In het vierde jaar doet de jonge beroepsofficier een jaar praktijk, meestal bij een operationele eenheid. In de daarna volgende praktische bedrijfsintroductie worden nog enkele cursussen gevolgd, waarbij onder meer een paracommando-opleiding bij de Royal Marines. In hun laatste studiejaar gaan de jonge luitenants weer terug naar het KIM, alwaar

Demonstratie helikopterafdaling door BBE/MP-mariniers

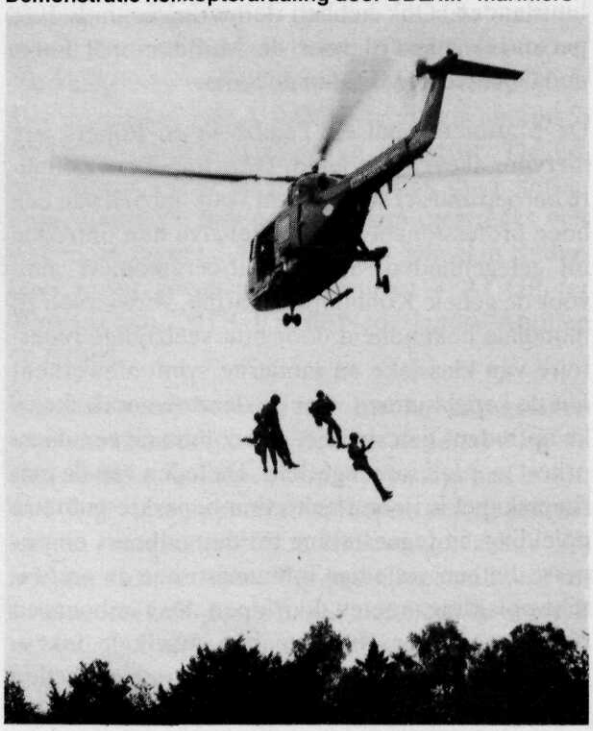

Erewacht van het Korps Mariniers op het Binnenhof ter gelegenheid van de jaarlijkse opening van de zittingsperiode der Staten-Generaal

in het kader van de gekozen afstudeerrichting een eindscriptie moet worden gemaakt ter afsluiting van de 5-jarige opleiding. Hierna gaan sommige officieren verder met een specialisatie-opleiding.
Het beleid van het Korps Mariniers is erop gericht zoveel mogelijk specialistische functies — met name bij de operationele eenheden — door eigen personeel te vervullen. Om dit mogelijk te maken is er een flink aantal specialisatiecursussen die in eigen beheer worden gegeven. De belangrijkste hoofdgroepen van specialisaties zijn de volgende.

— Berg- en wintertraining (waarbij o.a. de standaardtraining arctic survival, maar ook opleiding tot militair ski-leraar).
— Wapens (o.a. gevechtsveldradar, mortieren, infanteriepionier).
— Transport (o.a. chauffeur, ,,waterprofing'', rij-examinator).
— Logistiek (o.a. kok, schrijver, goederenbeheerder).
— Amfibische operaties (o.a. rubberboot- en LCA-bestuurder, kikvorsman).
— Vloot (o.a. scheepstaken, helikopterredder).
— Verbindingen (o.a. radio-onderhoudsmonteur, EOV).
— Staftraining (o.a. Hogere Krijgsschool, Marinestafschool).
— Paratraining (o.a. dispatcher, hoge vrije val, parachutepakker).
— Overleven (o.a. jungle training, combat survival).
— Bijzondere bijstand (o.a. precisieschutter, vuurwapendocent).
— Fysieke training en sport (o.a. sportinstructeur, leraar boksen, karate).

Uit kostenoverwegingen wordt bij de cursussen waar het niet efficiënt is ze door mariniers te laten verzorgen, aansluiting gezocht bij opleidingen van de vloot, de KL of van buitenlandse krijgsmachten.

Met het bovenstaande overzicht is geschetst hoe bij het Korps Mariniers wordt getracht een hoge professionele standaard te bereiken èn te behouden. Daarbij moet worden vooropgesteld dat alles erop is gericht niet te óverspecialiseren. De mees-

te cursussen en opleidingen worden zo kort mogelijk gehouden en specialisatie geschiedt in principe op basis van directe behoefte.
Met al deze opleidingsinspanning wordt bereikt dat de mariniers met een relatief klein korps kunnen voldoen aan hun veelzijdige nationale en internationale verplichtingen.

Slotopmerkingen

Uit de gelederen van de niet actief dienende mariniers is een organisatie van oudgedienden ontstaan die de grootste is in Nederland. Wij bedoelen de in 1950 opgerichte vereniging Contact Oud Mariniers (COM), die circa 12.000 leden telt. Het ontstaan is terug te voeren tot de jaren 1948-49, toen duizenden mariniers — oorlogsvrijwilligers en dienstplichtigen — uit de Oost terugkeerden in verband met het opheffen van de Mariniersbrigade en in Nederland afzwaaiden. Velen van hen wilden in de burgermaatschappij iets van de oude band van kameraadschap, die ze bij het Korps Mariniers in het algemeen en de Mariniersbrigade in het bijzonder hadden ervaren, bewaren.
In de bloeiende vereniging, die met een paar honderd leden begon en tot 12.000 leden is uitgegroeid, heeft ieder lid — ongeacht rang of stand — dezelfde rechten. Onder het democratisch gekozen landelijk bestuur vallen de provinciale afdelingsbesturen. De vereniging ontplooit voornamelijk de volgende activiteiten.

— Verzorgen van een verenigingsorgaan.
— Onderhouden van goede contacten met de actief dienenden, hetgeen meestal resulteert in excursies naar diverse marinierskazernes, het houden van reünies, en de viering van de jaarlijkse Korpsverjaardag.
— Het geven van advies en steun aan de leden indien daaraan behoefte bestaat.
— Het organiseren van grote lustrumvieringen in Rotterdam, samen met de Korpsleiding.

Als een afgeleide van de provinciale COM-activiteiten is een aantal COM-schietverenigingen ontstaan, die regelmatig met vele andere schietverenigingen hun krachten meten.
Het verheugende voor de thans 35 jaar bestaande actieve vereniging is, dat steeds weer nieuwe jonge leden toetreden. Hierdoor kon het COM in de afgelopen tien jaren een ledenaanwas van circa 4000 boeken. De ongeschreven leus „Eens marinier, altijd marinier" doet vermoeden dat het COM ook in de toekomst geen gebrek zal hebben aan fris bloed.

Aan het slot van dit artikel past een kritische terugblik en een blik op de toekomst.
Een deel van de gronden waarop admiraal De Ruyter en Johan de Witt in 1665 een Regiment de Marine oprichtten, staat ook dezer dagen nog overeind. Nog steeds vormen de mariniers aan boord van schepen en walbasis een kleine betrouwbare kern, belast met militaire instructie, disciplinehandhaving en bewakingsdiensten.
De oorlogvoering ter zee, te land en in de lucht is echter sinds de Gouden Eeuw sterk veranderd. De snel doorzettende technologie doet steeds verder haar invloed gelden bij de krijgsmachten. In de krijgsmachten van oost en west rukken onbemande wapensystemen steeds meer op. Daardoor worden de knooppunten van verbindingen, commandovoeringscentra en early-warningsystemen steeds belangrijker en kwetsbaarder, en een mogelijk doelwit van verrassingsaanvallen of subversieve acties.
Landen als o.a. de Verenigde Staten, Frankrijk, Engeland, België en de Sovjet-Unie hebben sinds geruime tijd licht bewapende, snel inzetbare mobiele eenheden ter beschikking om een reeks offensieve en defensieve acties te kunnen uitvoeren.
Internationaal terrorisme maakt in toenemende mate slachtoffers in vele landen ter wereld. Bestrijding daarvan is een onderwerp van gesprek bij vele topgesprekken van politici.
Hoewel de NAVO veel aandacht besteedt aan de defensie van de centrale sector in Europa, blijven de NAVO zuid- en noordflank nog steeds veel zorgen baren.
Om deze, en nog een aantal andere, redenen is het vanzelfsprekend dat de Nederlandse defensie eveneens kan beschikken over een relatief kleine, doch kwalitatief hoogwaardige groep militairen, die door haar grote veelzijdigheid snel kan worden ingezet voor een groot aantal nationale en internationale taken.
Het Korps Mariniers heeft tot op heden, door zich steeds aan te passen aan veranderende omstandigheden, kans gezien zowel fysiek als psychisch klaar te zijn voor onmiddellijke inzet in allerlei terreinsoorten en onder verschillende klimatologi-

sche omstandigheden. De hoge graad van paraatheid, geoefendheid en amfibisch-infanteristische mobiliteit geeft ons vertrouwen dat het Korps Mariniers in deze en de volgende eeuw een kosteneffectieve bijdrage kan leveren aan de Nederlandse defensie, zo wijd de wereld strekt.

Literatuur

Ph. M. Bosscher — *De Nederlandse mariniers.* Van Dishoeck, Bussum (1966).

Ph. M. Bosscher — *De Koninklijke marine in de Tweede Wereldoorlog,* dl 1. Wever, Franeker (1984).

C. J. O. Dorren — *De geschiedenis van het Nederlandse Korps Mariniers.* Stok, Zuid-Holl. Uitg. Mij, Den Haag (1948).

C. J. O. Dorren — *Onze Mariniersbrigade.* Stok, Zuid-Holl. Uitg. Mij, Den Haag (1954).

R. van Dijk en J. Klein Essink — *De mariniers.* Kinheim, Papendrecht (1984).

A. J. Hakkert — The Royal Netherlands Marines Corps. *Army Quart. & Defence J.* **108**(1978)(1).

A. J. Hakkert — Per mare, per terram. *Marineblad* **85**(1975)(8).

B. Honselaar — *De zwarte duivels van Rotterdam.* Wyt, Rotterdam (1954).

G. Teitler en C. Homan — *Het Korps Mariniers 1942-heden.* De Bataafsche Leeuw, Dieren (1985).

F. G. A. Woudstra — *Onze Koninklijke marine.* De Alk, Alkmaar (1982).

Maandelijks wordt de Militaire Spectator toegezonden aan alle leden van de Koninklijke Vereniging ter Beoefening van de Krijgswetenschap.

Teneinde de toezending aan thans nog actief dienende officieren van Land- en Luchtmacht, tevens lid van de Koninklijke Vereniging ter Beoefening van de Krijgswetenschap, ook na hun dienstverlating zeker te stellen, wordt belanghebbenden verzocht de ledenadministratie van de Koninklijke Vereniging (Karel Doormanlaan 274, 2283 BB Rijswijk) in voorkomend geval ter zake in te lichten.